

Rusijos karas Ukrainoje:
verslui svarbių teisės aktų apžvalga

2022 m. liepa

Rusijos karas Ukrainoje paskatino precedento neturintį viso pasaulio šalių atsaką – ekonomines sankcijas ir kitas ribojamąsias priemones Rusijos ir Baltarusijos subjektams. Jų poveikį jaučia ir Lietuvos įmonės, turinčios verslus ar kitokius verslo santykius tose šalyse. Tokioms įmonėms šiuo metu kyla įvairių teisinių klausimų, kaip pavyzdžiui verslo nutraukimo ar veiklos perkėlimo, sutarčių vykdymo ir kt., todėl, šiuo naujienlaiškiu padėsime Jums sekti verslui svarbius teisės aktus ar jų pakeitimus Europoje, Lietuvoje, Ukrainoje, Rusijoje ir Baltarusijoje.

Europos Sąjungos atsakas

- Pradėjo veikti Europos Komisijos sukurta **platforma** „Solidarumo koridoriai“, skirta ES ir Ukrainos verslo ryšiams užmegzti:
 - šia platforma siekiama suburti ES ir Ukrainos įmones tam, kad jos galėtų rasti sprendimus, kaip saugiai eksportuoti žemės ūkio produktus iš Ukrainos;
 - pasak Europos Komisijos narės Adina Vălean: „Ukrainoje užstrigę milijonai tonų grūdų, tad turime suvienyti įvairių sektorių ir šalių pastangas, kad galėtume juos perkelti; mūsų ryšių užmezgimo platforma padės surasti naujų partnerių įmonėms, ieškančioms būdų paremti Ukrainos eksportą, įmonėms, siūlančioms transporto ar sandėliavimo sprendimus, ir Ukrainos grūdų pardavėjams, ieškantiems logistikos partnerių“;
 - platformoje daugiausia dėmesio skiriama šiems sektoriams: i) logistikos pramonei; ii) gamybai ir perdirbimui; iii) žemės ūkio ir maisto produktų, žaliavų eksportui ir importui;

- Europos Komisija yra sukūrusi ir kitą **platformą** „Tiekimo grandinės atsparumas“, kuri padeda ES arba Ukrainos įmonėms išlaikyti, pertvarkyti arba pakeisti esamas žemės ūkio, maisto produktų, žaliavų, elektroninės įrangos tiekimo grandines.
-
- Europos Komisija ėmėsi įgyvendinti 20 mln. EUR vertės **priemonę** Ukrainos inovacijų bendruomenei remti:
 - pagal šią iniciatyvą bus siekiama paremti ne mažiau kaip 200 Ukrainos giliųjų technologijų startuolių, kiekvienam skiriant iki 60 000 EUR;
 - be to, Europos inovacijų taryba teiks nefinansinę paramą, pavyzdžiui, verslo konsultacines ir ryšių užmezgimo paslaugas;
 - priemone planuojama padidinti Ukrainos novatorių galimybes sąveikauti su Europos inovacijų ekosistema, padėti patekti į naujas rinkas ir pasinaudoti Europos finansavimo priemonėmis.
-
- Europos Komisija pateikė papildomas **gaires** dėl prekių tranzito iš Rusijos:
 - naujomis gairėmis leista geležinkeliais gabenti sankcionuotas prekes į ir iš Kaliningrado srities per Europos Sąjungos teritoriją, tačiau tik šio eksklavo poreikiams;
 - sankcionuojamų prekių tranzitas sausumos keliais nėra leidžiamas;
 - valstybės narės galės tikrinti, ar tranzito apimtis neviršija pastarųjų trejų metų istorinių vidurkių, atspindinčių realią pagrindinių prekių paklausą paskirties vietoje;

- taip pat galės tikrinti, ir ar nėra neįprastų srautų bei prekybos modelių, dėl kurių būtų galima apeiti priemones;
- bet koku atveju yra draudžiamas karinių ar dvigubo naudojimo sankcionuojamų prekių ir technologijų tranzitas.

Lietuvoje

- Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos [pranešime](#) nurodyta kompensacijų skyrimo tvarka, kurią galės gauti ukrainiečius priėmę gyventojai ir verslas:
 - kompensacijomis pasinaudoti gali ne tik gyventojai ir verslas, bet ir nevyriausybinis sektorius: religinės bendruomenės, viešosios įstaigos, asociacijos;
 - jas gali gauti neatlygintinai laikinai priėmę apsigyventi ukrainiečius ne tik būstuose, viešbučių, poilsio, gydymo arba sodų paskirties patalpose, bet ir gyvenimui pritaikytose administracinės paskirties, pagalbinių ūkio paskirties patalpose ar kitose negyvenamosios paskirties patalpose;
 - kompensacijomis gali pasinaudoti ne tik būsto savininkai, bet ir būstą panaudos pagrindais valdantys asmenys, nuomininkai, neatlygintinai priėmę ukrainiečius, jeigu yra gautas būsto savininko sutikimas, išskyrus atvejus, kai būstas nuosavybės teise priklauso valstybei ar savivaldybėms.
- Š. m. liepos 12 d. Vilniuje vyko tarptautinė [konferencija](#) „Rebuild Ukraine“:

- Lietuvoje su verslo bei socialiniais partneriais tariamasi dėl galimų investicijų į Ukrainos infrastruktūros atnaujinimą;
 - be to, diskutuojama apie tinkamiausią finansavimo modelį, kuris užtikrintų skaidrų ir efektyvų lėšų panaudojimą;
 - kuriama nauja platforma ir nauja finansinė priemonė „Rebuilt Ukraine Facility“, kuri turėtų susisteminti visą tiek Lietuvos, tiek tarptautinių institucijų, tiek kitų Europos Sąjungos valstybių narių paramą Ukrainai.
-

Ukrainoje

- Ukrainos nacionalinio banko valdybos [nutarimas](#) Nr. 142, kuriuo:
 - leista importuoti visas be išimties prekes į Ukrainą (iki šiol buvo nustatytas svarbiausių importo prekių sąrašas);
 - pratęsimi atsiskaitymų pagal eksporto ir importo sandorius terminai nuo 120 iki 180 dienų;
 - nutarimas įsigaliojo 2022 m. liepos 9 d.
-

Rusijoje

- Rusijos įstatymų leidėjai priėmė [įstatymą](#), kuriuo išplėtė „užsienio agentų“ apibrėžimą:
 - nuo šiol „užsienio agentu“ galės būti paskelbtas bet kuris „užsienio įtakoje esantis“ asmuo arba asmuo, gaunantis bet kokią – ne tik finansinę – paramą iš užsienio;

- „užsienio agentais“ paskelbtiems asmenims bus draudžiama mokytis valstybinėse mokyklose, organizuoti viešus renginius, dalyvauti politinėse kampanijose ir kt.;
- šiuo metu užsienio agentų sąrašė yra 167 fiziniai ir juridiniai asmenys, pavyzdžiui, ne pelno siekiančios organizacijos, naujienų agentūros, pavieniai Rusijos piliečiai, įskaitant žurnalistus ir aktyvistus.

Baltarusijoje

- Baltarusijos ministrų tarybos [įsakymas](#) Nr. 436, kuriuo siekiama užkirsti kelią kapitalo išvežimui iš šalies:
 - nurodytas 190 įmonių iš „nedraugiškų šalių“ sąrašas, kurioms be Finansų ministerijos leidimo uždrausta pasitraukti iš šalies ir parduoti ten veikiančias įmones;
 - į sąrašą pateko ir [lietuviškų įmonių](#), kurios turi padalinių ar yra siejamos su toje šalyje esančiomis bendrovėmis;
 - pasak Vilniaus pramonės ir verslo asociacijos prezidento Sigito Besagirsko „<...> jie paprastai nori pasiimti tuos verslus, kuriuos gali valdyti, tai yra į vidaus rinką nukreiptus verslus, pavyzdžiui, prekybos centrus, tam tikras įmones, kurios dirba su Rytų rinkomis ir pan.

Daugiau informacijos:

Vilija Vaitkutė Pavan

Partnerė

vilija.vaitkute.pavan@ellex.legal

Tel. +370 698 82026

Rūta Jasilionė

Asocijuotoji teisininkė

ruta.jasilione@ellex.legal

Tel. +370 618 28304

Saulius Bareika

Jaunesnysis teisininkas

saulius.bareika@ellex.legal

Tel. +370 521 94632